

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 5.

**HORVÁT NYELV
ÉS IRODALOM**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

UPUTE ZA RJEŠAVANJE I BODOVANJE

Pročitajte pažljivo i odgovorite na pitanja!

Vedrana Vidović: Petar Bakula

„Ne samo hercegovački franjevci nego i sav puk u Hercegovini duguje našem fra Petru. On je sve svoje umne i tjelesne sile upotrijebio za opće dobro hercegovačkog puka. Nisu samo materijalne koristi, za koje nas je zadužio. On nas je mnogo više u duhovnom i općekulturnom pogledu na zahvalnost obvezao. On je bio pokretač i duša gotovo svih akcija, koje su za njegova života vođene. Da nije ništa napisao, nego „Shematizam Kustodije 1867.”, dosta nas je zadužio, da mu budemo vječno zahvalni.”

Riječi koje ste maloprije pročitali napisao je, prije šezdeset i četiri godine, fra Leo Petrović, poznati franjevac i povjesničar, a govore o fra Petru Bakuli i njegovim zaslugama.

Pa tko je fra Petar, koji nas je zadužio, da mu budemo vječno zahvalni?

Rođen je 1816. godine u selu Batinu, umro 1873. godine u Mostaru. Studirao je filozofiju i teologiju. Ne umara se u traženju pomoći i u svijetu: piše carevima i sultanima, putuje i prosi za otvaranje i uzdržavanje škola, te za školovanje bogoslova.

I pored tolikih poslova, fra Petar Bakula je i liječnik, ljekarnik. Premda nije studirao povijest, bio je izuzetan poznavatelj povijesti svoga naroda i europske povijesti. Svojim je velikim ugledom postizao i poboljšanje položaja naroda.

Poslije svih obveza, putovanja i susreta s ljudima, uz svjetlo petrolejke, fra Petar Bakula napisao je i brojne knjige. Uglavnom su to poučne knjige, pjesmarice, kojima je htio poučiti svoj narod. Sjetimo se da je to vrijeme nepismenosti i da je svaka njegova knjiga bila veliki doprinos kulturnom uzdizanju. Jedna je Bakulina knjiga posebno značajna. Riječ je o „Shematizmu” iz 1867. godine. U toj je knjizi Bakula, hodeći od mjesta do mjesta u Hercegovini, zapisao razdaljine, broj obitelji u pojedinim selima i župama, broj pučanstva, broj odraslih i djece, muških i ženskih... Također je zabilježio sve što je iz prošlih vremena ostalo u narodu sačuvano. Ukratko, ta je knjiga i danas izvor za mnoga istraživanja: demografska, povijesna, arheološka, zemljopisna.

Ime Petra Bakule, što i priliči, nosi jedna škola u Mostaru, gradu koji je među ostalim fra Petar mnogo zadužio. Četrdesetu obljetnicu te škole obilježiti ćemo ove godine. Školske godine 1975./76. škola je imala najviše đaka – 1700. Zbog nedostatka prostora, nastava se održavala i u tadašnjoj Učiteljskoj školi. Školu danas pohađa, u tri smjene, 1205 đaka. U školi Petra Bakule zaposleno je 78 djelatnika. Uz nastavu, veoma su bogate i izvannastavne aktivnosti, koje se održavaju i subotom.

(Izvor: Cvitak, IV/2002.)

PITANJA

Članovi ispitnog povjerenstva prilikom vrednovanja navedene kriterije primjenjuju smisleno, ovisno o karakteru zadataka.

1. Za kakva je istraživanja izvor fra Bakulina knjiga „Shematizam Kustodije 1867.“?
Ukupno 8 bodova.

- Demografska (2 boda)
- Povijesna (2 boda)
- Arheološka (2 boda)
- Zemljopisna (2 boda)

Može se steći: po elementu 0-1-2 boda

2. Obrazložite u 4 rečenice što autor naglašava u Bakulinom liku!

- Sav puk mu duguje u Hercegovini. (1 bod)
- Svoje je umne i tjelesne sile upotrijebio za opće dobro. (1 bod)
- Rad u općekulturnom pogledu. (1 bod)
- Pokretač akcija. (1 bod)

Može se steći po elementu: 0-1 bod

3. Što je studirao fra Bakula i čime se još bavio?

- Filozofiju (1 bod)
- Teologiju (1 bod)
- Liječnik (1 bod)
- Ljekarnik (1 bod)

Može se steći: po elementu 0-1 bod

4. Opišite djelatnost poznatog učitelja vašega zavičaja u 5-6 rečenica!

- Na osnovi pročitanog teksta učenik opisuje osobu sličnoga formata iz svojega kraja.

Može se steći: 0-2-4-6-8 bodova

5. Koje su najpoznatije hrvatske pjesme, knjige i druga izdanja vaše regije?

- Učeniku je polazna toča Bakulina knjiga. Osim toga služi se informacijama iz manjinskog tiska, TV, književnih susreta.

Može se steći: 0-2-4-6-8-10 bodova

6. Gdje je rođen i gdje je umro fra Bakula?

- Batin (1 bod)
- Mostar. (1 bod)

Može se steći: 0-2 boda

7. Otkada postoji vaša škola? Koliko ima đaka u njoj? Koje su najomiljenije izvannastavne aktivnosti u vašoj školi?

- Svaki pravilan odgovor u svezi sa zadanom temom, moguće je prihvatiti.

Može se steći: -2-4 boda

ukupno:	40 bodova	
---------	-----------	--

**OD NAVEDENIH ZADATAKA PISMENOG IZRAZA IZABERITE I RIJEŠITE
JEDAN**

OCJENJIVANJE SASTAVLJANJA TEKSTA

Uputstvo za ocjenjivanje daje samo u natuknicama sadržajne komponente rješenja koji se očekuju od učenika. Moguće je prihvatiti svako dobro rješenje, iako se razlikuje od općeg pristupa.

PRAVOPIS, KRASOPIS

Pravopis se ocjenjuje prema naturalnoj uputi koja je na snazi. Nastavnik podvlači ortografske pogreške, zatim prema uputi određuje ukupni broj pravopisnih grešaka.

Za pravopisne pogreške moguće je oduzeti ukupno 15 bodova od konačnog zbira bodova.

Zbog neprikladnog izgleda rada i teško čitljivog rukopisa moguće je oduzeti ukupno 3 boda.

OPĆI KRITERIJI VREDNOVANJA SASTAVAKA/SASTAVLJANJA TEKSTOVA

IZLAGANJE SADRŽAJA	USTROJSTVO TEKSTA	KVALITETA JEZIKA
<ul style="list-style-type: none"> - jezična i književna obrazovanost, - informiranost, - citiranje, objektivnost, obrazloženje tvrdnji, - smisao za uočavanje problema, - osobni odnos prema temi, - zauzimanje stava, - spoznaja o svijetu, kultura razmišljanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - adekvatnost žanrovskim elementima teksta, - raščlamba, koherentna struktura teksta, - razmjerna kompozicija, - održavanje propisanog opsega. 	<ul style="list-style-type: none"> - sigurno poznavanje standardnog jezika, - adekvatna i raznolika upotreba riječi, stil koji je u skladu s određenim zadatkom, - jasno, suštinsko i egzaktno izlaganje, - tečno sastavljanje rečenica i teksta, - čitak, uredan rukopis.
Najviše 20 bodova	Najviše 20 bodova	Najviše 20 bodova
Mogući broj bodova	Mogući broj bodova	Mogući broj bodova

**ČLANOVI ISPITNOG POVJERENSTVA NAVEDENE KRITERIJE PRILIKOM
VREDNOVANJA PRIMJENJUJU SMISLENO, OVISNO O KARAKTERU
ZADATAKA.**

OD NAVEDENIH ZADATAKA PISMENOG IZRAZA BIRAJTE I RIJEŠITE JEDAN**Obrazlaganje**

„Raskošna eurovizijska pozornica u Kijevu ove će godine ugostiti široki spektar gudača i velike bubnjeve koje će većina izvođača pokušati iskoristiti ne bi li se egzotičnim nastupima u folk, etno ili pop ambalaži popela na postolje europskih lakih nota.

Mađarska se nakon sedam godina vraća na Euroviziju.

I Hrvatska se energičnom pjesmom ispunjenom bubnjevima, ženskim zborom te gajdama priklonila svemu tome. Prvi šokovi su prošli, a Boris Novković je konačno mogao malo i slaviti, jer je ušao u finale Eurosonga.”

(Internet, V./2005.)

Svuda po svijetu omiljena su mjesta zabave različiti festivali. Na festivalima narodne pjesme, šansone i šlagera ljudi se rado okupljaju, zabavljaju i odmaraju. Festivale prenose radio i TV emisije, oni koji nemaju prilike biti na priredbi, iz udobne fotelje prate događanja. Pratite li i vi program festivala? Ima li umjetničkih interpretacija na festivalima ili se radi isključivo o popularnoj, zabavnoj kulturi? Svoje mišljenje iznesite jasnim i pouzdanim argumentima!

(Opseg: maksimalno 4 stranice.)

Sadržajni elementi:

- Učenici na osnovi teksta s Interneta pišu o datoj temi;
- Služe se informacijama iz novina, radija i TV emisija;
- Ako su bili sudionici festivala, opisuju svoje doživljaje;
- Temu će prilagoditi svojemu uzrastu i ukusu;
- Pišu odgovarajućim funkcionalnim stilom.

Analiza jednog umjetničkog djela

Branko Maleš je rođen 1949. godine u Zagrebu. Sastavio je izbor iz mlade njemačke poezije. Uređivao časopise. Živi kao slobodni umjetnik. Analizirajte Malešovu pjesmu „Za kim plače Zdenka?” Pokušajte objasniti neobične asocijacije. Kakvim se sredstvima suvremene poezije služi Maleš?

Branko Maleš: Za kim plače Zdenka?

zašto prsten laje?

gdje je žensko more?

kuda ideš meso?

zašto snjeguljica ima brata?

kako umire mast?

tko je život?

gdje spava film?

kada miriši 2?

zašto nisam djevojka?

smrti, a kad smo se grlili?
tko je pjena?
kada cvjeta čarobnjak?
što je überhaupt?
kuda gleda nada?

Elementi sadržaja i forme:

- Opće karakteristike suvremene hrvatske poezije;
- Kulturno-povijesne asocijacije;
- Karakteristike apsurdna i groteske;
- Ponavljanje stilskih figura;
- Nevezani stih i oblik.

Komparativna analiza

Približava se dan maskenbala u vašoj školi. Na balu predviđate kratke dijaloge u duhu XIX. stoljeća. Služite se dolje navedenim stihovima! Objasnite pomoću njih školskim drugovima kako se živjelo u ono vrijeme! Antun Nemčić i Mirko Bogović bili su prijatelji i pjesnici romantizma. Vodila ih je dvojaka ljubav, prema domovini i prema uzornoj dami, kojima podjednako služe i drže to svojom čašću, viteškom obvezom. Usporedite dvije pjesme! (Antun Nemčić: „Leptiri XXVIII.” i Mirko Bogović: „Ljubice VIII.”) Uočite sličnosti i razlike u pogledu: motiva, ritma i jezika naznačenih stihova!

Antun Nemčić: Leptiri XXVIII.

Ti se, Željko, varaš!
Ima smrti, ima
Gore, nego što se
Od taneta prima.

O ja znam oružje,
Koje od handžara
Okrutnije jošte
Bijedno srce para.

Zato sakrij oči
I med tvog nasmijeha!
Bit će kod spovijedi
Tebi manje grijeha.

Mirko Bogović: Ljubice VIII.

Oj junače, ki si prije
Snivo sanak od slobode:
Tvoja slobod sada gdi je?
Ko jutrenji sanak ode!

Ode kano magla hitra,
Kada jarko sunce svane;
Il' ko rosa, koja titra

Sad na listu, a sad pane.

Nema, srce, spasa za te!
Prem su slatke tvoje brige;
Al verige, ma i zlate,
Jesu ipak vijek verige.
Sadržajni elementi
Sličnosti i razlike:

- Romantični rekviziti i u jednoj i u drugoj pjesmi;
- Junaštvo i ljubav, zarobljenost i sloboda;
- Paralele i kontrasti;
- Razlike i sličnosti u naslovu;
- Razlike i sličnosti ritma: kvatreni, 6-ac, xaxa, 8-ac abab;
- Poruka u poanti.

Rezultati pismenog maturalnog ispita srednjeg stupnja iz hrvatskog jezika i književnosti

	Mogući broj bodova	Postignuti broj bodova
Sadržaj	20	
Struktura	20	
Jezik	20	

Pravopis	-15	
Krasopis	-3	

Ukupno	
--------	--